

370 pratimas

23.03.14

Žengia drąsiai, žengia tiesiai
mūsų stamijos karuai.
Jiems nebausis jokie priesai,
jokie kovo sukuriai.

V. Reimeris

372 pratimas

1. Negaliu rasti grąžto.
2. Čuksas iš pelenuose
- žiba.
3. Žasų balsas skardus.
4. Skinu värpas.
5. Vėnos nuskrido.
6. Očtys plaučio ipejė.
7. Turiu dárbo - kasu dáržą.
8. Daug laiko praleidome kelionėje.

5.

N/d sukiavoti 373 pratimo šodžius.

343 pratimas

O' paklausykit vakarai,
Kai mārių baigos nerimauja
Tū krañta barsto gintaraus
Gelmes nematomoji sauja:
Girditis nei miglos druskas,
Lyg užkia iš vaitoja käs!

maurionis

83.03.23

18:

Klasės darbas

Pasiruošimas diktantui

1. priev. ir. deikt. užkym. užkym.
Kartais ^{jei} posmus kartodavome ir kartodavome — ^{jei} ^{užkym.} atitiko kazkokius mūsi ^{ir} ^{deikt.} ^{deikt.} dienos poreikius, mūsi ^{deikt.} ^{deikt.} grožio ir džiaugsmo ilges.

Jos nenuorai niekur užskristi ir, jeigu ledo nebuty, neužskristy. Plaukios ir plaukios, lyg nenuoridamos neleisti užsalti vandeniu.

- N/d : 1. Pakartoti prievalsų supanašėjimą, žodžių galinių rašybą, nosinių raidzių, rašybą žodžių vietuose, skyrybą (vien. s. d. ir krepšinio).
2. Atnesti kontrolinių darbų sąsiurini.

Morfologija

Reikšminės žodžio dalys

Morfologija - tai gramatikos mokslo dalis, kuri nagrineja:

1. Žodžių sudarymą.
2. Žodžių kaitymą. (linksniavimas, asmenavimas)

Reikšminės žodžio dalys yra šios: priesdėlis, šaknis, priesaga ir galutinė, o ne reikšminė - skiemuv.

Sodas

so-das (skiemens)

sod-as (šaknis ir galutinė)

na-sod-in-o (priesd, šaknis, priesaga, galutinė).

sod-inink-as
sod-in-uk-us

Uo-ga

uog-aut-toj-as (šaknis, pries, pries, galūni).

uog-av-o (uo šaknis, pries, galūne).

uog-a (šaknis, galūni).

N/d §§.67,68 rastu 384 pratimas.

384 pratimas

1. Iš žodžių šaknies -žem, -sod mes susinome žodžio į ką visų giminiskų žodžių su šakni- ni -žem turės ką nors bendrą su žodžiu žemi, o visų žodžių su šaknimi -sod turės ką nors bendrą su žodžiu sodinti:

2. Priesaga -el; -inink rodo, kad žodžiai su priesaga -el bus maloniniai, jie reikėtų būti nors nedideli daiktų. Žodžiai su priesaga -inink nurodo, kad žodis bus nurodantis žmogaus profesija.

3. Tai daiktavardis ir būdvardis. Požeminis tai nurodo koks yra pav. uvas, požeminis uvas. O požemis, tai pav. koks nors labirintas po žeme.

4. Priesdelis pa prie žodžio sodino nurodo, kad darbas jau atliktas. Pasodino, tai mes suprantame, kad jau kazką pasodino, o persodino mes suprantame, kad kazką persodino iš vienos vietas į kitą.

5. Sodas - vienaskaita, sodai - daugiskaita.

Žodžio kamienas ir galūne.

83.04.01

Žodžio dalis be galūnės yra kamienas. Galūnė - tai kaitoma žodžio dalis.

387 pratimas

- 1) Heil-e, (šaknis) neš-e, vir-e.
- 2) Vaikel-is, teivel-is, vijel-is (šaknis ir priesaga).
- 3) Pasiol-e, pastal-e, požem-is (šaknis ir priesdelis).
- 4) Pasodin-o, surinkdar-o, mi-uogav-o (šaknis priesaga ir priesdelis).

Md 389 pratimas rastu. § 69

390 pratimas

Kamieno sudėtis

Žodžio kamienas kartais sutampa su žodžio šaknimi. Jis gali būti sudarytas iš šaknies ir priesagojų šaknies vi priesdilio, iš šaknies, priesaga vi priesdilio.

389 pratimas

Miško sanitari

Žmonės seniai gerbia skruzdės. Jei kurij
žmogų nori pagirti, sako: darbūtus kaij
skruzdili.

Skruzdės - miško sanitari.

4.04

Galūnes reikinė

Mokykl-[oj]: mot. g. vns. vt. l.

Maz̄a: mot. g. vns. vard. h.

Išvada: iš daiktavarolų iš būdvardžių galūnių mes galime nustatyti giminę, skaičių ir linksnį.

Dirb-[i]: esm. l. vns. antras asm.

Iš veiksmazodžio galūnės galime nustatyti asmenį. Skaičių vi lauką tik kai kada.

-ams: giminė - vyriskoji. Vaikams, darbams, skaičius - daugiskaita. parsams.
linksnis - naudininkas.

397 pratimas

Mes norime draugautis su viso pasaulo tautomis.

Galūnė - žodžio nabaigos dalis, kinta priklausomai nuo kitių žodinių, įvairi žodžių rysjų žodžių jinginyje arba sakinyje.

M/d §. 70 prat. rastu 398.

398 pratimas

Geras brolis dovaningo sesei knygelę. Gera sesuo dovaningo broliui knygelę. Brolis dovaningo sesei gera knygelę. Sesuo dovaningo broliui gera knygelę. Broliui ir sesei dovaningo gera knygelę. Geram broliui ir gerai sesei dovaningo knygelę. Geras broliukas dovaningo gerai sesuti knygelę. Gera sesuti dovaningo geram broliukui knygelę. Gera sesuo dovaningo knygelę. Geras brolis dovaningo knygelę. Gera sesuti ir geras broliukas dovaningo knygelę. Geras brolis dovaningo knygelę. Gera sesuo dovaningo knygelę. Geras brolis dovanodaro gerai sesi knygelę. Gera sesuo dovanodaro geram broliui knygelę. Geras brolis dovanos sesi gera knygelę. Sesuo dovanos broliui gera knygelę.

Žodžio šaknis

Šaknis slėgia savoje žodžio reikšmę.

Šaknis - žodžio kamieno dalis, bendra visai giminiskų žodžių šeimai. Šaknis pasko žodžio turinį, todėl ji yra svarbiausia žodžio dalis.

Draiktarvardis	Būdvardis	Veiksmazodis	Prieveiksmis
mokytojai	mokomasis	mokyti	moksliskas (būd.)
mokinys	mokytas	moko	mokiniskai (būdo)
mokykla	mokyklinis	pamokyti	
mokslas	īsmokytas	moheti (pamoka)	
mokslininkas			
pamoka			
saulė		saulėtas	
			saulita (būdo)

M/d 407 prat.

407 pratimas

Duiktavardis	Būdvardis	Vilkmažodis	Paveikslinis
derlius	derlingas	dereti	derlingai
derijimas	derantis	ſta	derantai
ſaltis	ſaltas	paſlo	ſalta
ſalčiai	ſaltasis	ſualti	ſaltai
ſaltybe'	ſalčiausias	ſalti	ſalčiausiai
gerumas	geras	gereti	gerai
gerumelis	gerutis	geretus	geriausiai
darbas	darbingas	dirbtis	darbingai
darlingamas	darbstus	dirbo	darbinių
darbelis	darbščiausias	disbs	darbščiausiai

9. Priesaga eina po ūknių, priešdėlis stovi pries ūknį. Darbininkas, uždarbis.

10. Ūknis yra pagrindinių žodžių dalis, kuri yra kiekviename žodlyje, o prieidilių iš priesagų randame dažnai, bet ne visuose žodžiuose.

11. Perentama tam žodžiu giminiskų žodžių iš atmetamos galūnės, priesagos iš prieidiliai. Tās žodžio dažniausiai dalis, kuri dažniausiai kartojasi, yra ūknis.

12. Pusnigdaro, kova, pūras, ūkiuvinis.

Klasės darbas

83.04.14

420 pratimas

7.

8. Kartais truputį kinta ^{ūknis} priesaga. Tą ją įterpia intaros. 1. Kinta - kito. 2. Linga - migo. 3. Šinta - šinto.

Pirminiai ir antriniai žodžiai

421 pratimas

Virtute	- virtu.	Paukštide	- paukštis.
Keptas	- kepty.	Brolukas	- brolis
Begimas	- begai.	Zvaigždutė	- žvaigždė.
Rinkinė	- rinktu.	Laberdis	- berdas.

Gerinti - geras
Gerumas - geras
Apygeris - geras
Naujovė - naujas

Tie žodžiai, kurių pagalba sudarome kitus, laimes vieta iš išgelbėjo likusių gyvus keleivius.

giminiskus, žodžius, vadiname pirmiciais?

Pirmiciai žodžiai sudaryti iš šaknies i galūnes. Jų kaimenai sutampa su šaknimi.

is
ne
už
per
pri
plauki

st. d.

Ts uostas išplauki

1912 metų balandžio 10 dieną didžiuilis laivės „Titanikas“ išplauki i pirmąjį reisą. Balandžio 14 dieną „Titanikas“ priplauki ašbergų zona. Tarmos direktoriui pasipučiusių su-

mažinti greitį, laivas užplauki ant ledkalnio.
Antra valandą nakties „Titanikas“ smarkiai pakrypo i dar po dvidešimties minučių pamico, nustempiamas į gelmę 1505 žmones.

Ačglū garlaivis „Karnatai“ nuplauki i neplauki laimes vieta iš išgelbėjo likusių gyvus keleivius. „Titanikas“ tarp i neplauki atlanto, nors visi tikėjosi, kad ūs milžinas tikrai jis jieki.

Pirmiciai ir antriniai žodžiai

83.04.15

423 pratimas

Rasb^{bendratis}, rastas^{pranga} - užrasas - rasystojas - parase.

Artojas^a, arkllys^b - arva^c - arumas^d. Gėlė^e - gėletas^f

gileli¹ - gileltas². Gerinti³ - gerore⁴ - geras⁵ - apygeris⁶. Derilius⁷ - derlingas⁸ - dereti⁹ - derijimas¹⁰ - derža¹¹.